

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku S. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 sierpnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez
obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego
pозwanego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 16 maja 2018 r., oddalił apelację ubezpieczonego S. D. od wyroku Sądu Okręgowego w B. VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 sierpnia 2017 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 28 lutego 2017 r. odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony (ur. [...] 1957 r.) złożył w dniu 19 stycznia 2017 r. wniosek o emeryturę pomostową. Ubezpieczony przedstawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, z którego wynikało, że był zatrudniony od 18 sierpnia 1975 r. do 21 maja 1996 r. w G. Sp. z o.o., w którym

stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego, wymienionym w dziale XIV poz. 12 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i wykazie „A” Dział XIV poz. 12 pkt 18 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych. Organ rentowy zaliczył mu okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 39 lat i 4 miesięcy, jednak uznał, że nie przepracował 15 lat w warunkach szczególnych. Od dnia 3 kwietnia 1997 r. ubezpieczony uprawniony jest do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W sprawie tej ustalono, że ubezpieczony był zatrudniony przez poprzednika G. w dniu 18 sierpnia 1975 r. na stanowisku ślusarza konstrukcji maszyn i urządzeń przemysłowych w warsztacie mechanicznym. Takie samo stanowisko powierzono mu po odbyciu zasadniczej służby wojskowej. W dniu 28 marca 1981 r. powierzono mu obowiązki brygadzysty w warsztacie mechanicznym, a od 1 marca 1995 r. zbył zatrudniony na stanowisku starszego ślusarza konstrukcyjnego – spawacza. W 1987 r. ukończył kurs w zakresie spawania gazowego i wykonywał różne prace ślusarskie oraz spawalnicze, związane z remontem i odtwarzaniem elementów dla elektrowni. Było to cięcie blach przy pomocy palnika gazowego albo nożyc, wiercenie, szlifowanie, prostowanie. Wykonywał też prace nawęglania sworzni lub tulejek oraz prace spawalnicze, niekiedy wewnątrz zbiorników, które malował (także wewnątrz zbiorników), nitowanie, wycinanie palnikiem, zwijanie rur przy pomocy zwijarki, kuł łańcuchy i retorty. Rodzaj powierzanych mu do wykonania prac zależał od rodzaju naprawianego albo wykonywanego elementu. W okresie od 9 września 1987 r. do 28 września 1987 r. pracował na budowie w NRD jako monter (przy spawaniu), a od 20 kwietnia 1989 r. do 31 stycznia 1990 r. wykonywał prace przy obsłudze walca do rozgrzewania gumy. W tych okresach korzystał z urlopów bezpłatnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sądy obydwu instancji uznały odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania prawa do emerytury pomostowej za nieuzasadnione, ponieważ ubezpieczony w G. pracował na stanowiskach ślusarza konstrukcyjnego oraz ślusarza konstrukcji – spawacza, na których wykonywał różne prace, w tym wymienione w załączniku nr 1 do ustawy, tj.

prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (poz. 27) czy prace bezpośrednio przy malowaniu, w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (poz. 28). Równocześnie jednak z materiału dowodowego wynika, że wykonywał nie tylko prace spawalnicze, ale także inne czynności związane z remontami lub odtwarzaniem elementów dla elektrowni, w tym ciął blachy przy pomocy nożyc, wiercił, szlifował i prostował potrzebne elementy czy wykonywał prace nawęglania sworzni lub tulejek, nitowania, zwijania rur przy pomocy zwijarki, kuł łańcuchy i retory. Rodzaj konkretnie wykonywanej przez ubezpieczonego pracy zależał od rodzaju naprawianego albo wykonywanego elementu. Równoczesne wykonywanie tych innych prac wykluczało uznanie, że szkodliwe prace spawacza lub malarza wykonywał w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przeto z braku wymaganego przez przepisy prawa szczególnego stażu pracy w wymiarze 15 lat, ubezpieczony nie mógł nabyć prawa do emerytury pomostowej.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 3 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) przez błędną wykładnię i przyjęcie, że sporadyczne i uboczne wykonywanie prac, innych niż prace w szczególnych warunkach, w szczególności prac mających charakter pomocniczy względem podstawowych obowiązków pracowniczych, które miały na celu jedynie przygotowanie miejsca pracy oraz zebranie potrzebnych materiałów, nie pozwala na uznanie, iż skarżący nie był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach w szczególnych warunkach wymaganych do przyznania emerytury pomostowej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność oraz na potrzebę wykładni podstaw kasacyjnego zaskarżenia. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i jego uchylenie zaskarżonego wyroku oraz uwzględnienie odwołania przez przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej, ewentualnie o uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dla przeprowadzenia dowodu z uzupełniającego przesłuchania ubezpieczonego i uzyskania dowodu z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy „na okoliczność wskazania czy

prace wskazane przez ubezpieczonego jako wykonywane podczas pracy na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego oraz na stanowisku ślusarza konstrukcyjnego-spawacza są pracami w szczególnych warunkach wskazanymi w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych”, a także domagał się zasądzenia od organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, ponieważ wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie został prawidłowo sformułowany ani uzasadniony. Zgodnie z utrwaloną judykaturą, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do merytorycznego rozpoznania. Oba te elementy powinny być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko, czy wskazane w skardze okoliczności uzasadniały przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw wymaganych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680).

W przedmiotowej skardze pełnomocnik skarżącego jako podstawę prawną uzasadniającą jej przyjęcie do rozpoznania wskazał art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., jednak nie uzasadnił, dlaczego skarga jest oczywiście uzasadniona ani które

konkretnie przepisy prawne budzą istotne wątpliwości wymagające wykładni Sądu Najwyższego, ograniczając się do wskazania, że „w niniejszej sprawie nie tylko zachodzi potrzeba zbadania, czy wykładnia przepisów prawa materialnego dokonywana przez Sądy jest zgodna z porządkiem prawnym Rzeczypospolitej Polskiej, ale także wyjaskrawia się istotne, z punktu widzenia potencjalnych adresatów przepisów będących podstawami niniejszej skargi, istotne zagadnienie prawne. Na gruncie niniejszej sprawy, niniejsza skarga jawi się również jako oczywiście zasadna”.

Tymczasem przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wymagałoby wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na oczywistości podstaw i zarzutów, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). W treści poddanej przedsądowi skargi kasacyjnej brak jest jakichkolwiek argumentów dla poparcia tezy o tak rozumianej jej oczywistej zasadności, a w każdym razie potencjalne rozpoznanie skargi wymagałoby uzupełnienia materiału dowodowego oraz jego ponownej oceny, co wyklucza zasadność wniosku o rzekomej oczywistości skargi kasacyjnej, która nie jest widoczna od razu i bez wnikania w szczegóły sprawy. Ponadto proceduralne zarzuty kasacyjne naruszenia art. 231 oraz mało zrozumiały zarzut naruszenia art. 222 k.p.c. „poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów”, usuwały się spod rozeznania kasacyjnego, ponieważ podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Taki stan rzeczy sprawiał, że w postępowaniu kasacyjnym miarodajne były ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że skarżący nie wykazał, aby wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie co najmniej 15 lat wymaganych do nabycia emerytury pomostowej na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych. Wszystko to oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z

ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną, które uchylają się spod weryfikacji kasacyjnej, zwłaszcza że Sądy obu instancji prawidłowo wskazały, że oprócz szkodliwych prac spawalniczych lub malarskich skarżący wykonywał w istotnym zakresie inne ustalone prace, które nie były szczególnym zatrudnieniem, przy dokonaniu negatywnej oceny nabycia prawa do spornej emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego (art. 102 k.p.c.).